

Regionstyrelsens yttrande över granskning av redovisat resultat i årsredovisning 2024

Regionens revisorer har den 11 april 2025 överlämnat missiv gällande granskning av Region Västerbottens årsredovisning 2024 (REV 16–2024) med underliggande rapport (Gr 10/2024). Granskningsrapport är ställd till regionstyrelsen och för kännedom till regionfullmäktige.

Sammantaget är revisorernas bedömning att resultaten för verksamhetsmålen och finansiella mål är svaga samt att regionen redovisar ett negativt ekonomiskt resultat och ett negativt balanskravsresultat. Revisorerna gör samma bedömning som regionstyrelsen. Resultaten är inte förenliga med god ekonomisk hushållning. Positivt är att årsbokslutet är upprättat i enlighet med gällande regler och ger en rättvisande bild av regionens resultat och ekonomiska ställning.

Granskningen av verksamhetsmålen visar att det finns brister i styrelsens underlag och redovisning som försvårar möjligheten att avgöra om bedömningarna är rimliga. Revisorerna anser att resultaten för verksamheterna är svaga.

Fullmäktiges uppdrag till styrelser och nämnder (i regionplan 2025) skulle bidra till att återställa balanskravsunderskotten för 2023 och 2024. Effekterna av åtgärderna redovisades begränsat vilket försvårar möjligheten att värdera om uppdragen var genomförda i tillräcklig omfattning och med tillräckliga resultat.

Att det kan vara svårt att återställa ett stort underskott på tre år har revisorerna förståelse för, men anser att det inte är förenligt med god ekonomisk hushållning att säga att regionen inte kan återställa underskottet och därefter inte agera.

Revisorerna rekommenderar regionstyrelsen att arbeta med (förbättringar inom) fyra områden. Regionstyrelsen delar revisorernas iakttagelser och uppfattning och lämnar följande kommentarer till rekommendationerna.

I genomförandet av föreslagna åtgärder är ansvarsfördelningen följande:

- Regionstyrelsen följer upp åtgärdernas progress och resultat. Med fokus på effektiv och ansvarsfull användning av regionens ekonomiska resurser.
- Regiondirektören rapporterar till regionstyrelsen enligt överenskommelse. Väljer väg och ger förutsättningar för att genomföra åtgärder.
- Stödfunktioner har det operativa ansvaret att planera, samordna och genomföra åtgärd.

Revisorernas rekommendationer till regionstyrelsen:

- Säkerställ att det finns genomarbetade planer och en strategisk styrning som möter det ekonomiska läget. Det finns risk att den förbättrade ekonomin inte är tillräcklig för att nå regionens finansiella mål.

Regionstyrelsen föreslog till fullmäktige en rad uppdrag som syftade till att minska gapet mellan resultat och föreslagen budget, med fokus på att minska kostnaderna för vårdkonsumtion, hyr- och administrativ personal och stärka ledning och styrning som är mer en förutsättning för ett långtgående arbete som ger effekt över tid. I löpande uppföljning visade nämnderna att uppdraget att minska personalkostnader uppnåts. Men försvårande omständigheter har påverkat de andra uppdragen och särskilt den utdraga konflikt som var med vårdförbundet. Inflationens påverkan på regionens pensionskostnader var omöjlig att möta på kort sikt och därav det stora underskottet 2024. Det ekonomiska resultatet förvårrades genom att inflationen blev större än vad som förutsågs, kostnadsutvecklingen för bland annat medicinskt förbrukningsmaterial var långt över LPIK samt att förskjutningen av projektet FVIS har påverkat utfallet negativt.

Vid kick-offen för 2025 prognostiserades fortsatt ett underskott och regionstyrelsen föreslog fullmäktige fortsatta uppdrag i syfte att minska underskottet. Strukturella förändringar i form av minskade uppdrag, utbudsbegränsningar är mycket svårt och möter inte invånarnas förväntningar och behov. Därför blir de än viktigare att fokusera på att förbättra produktivitet och effektivitet i våra verksamheter och tjänster. En förutsättning för det arbetet är en mer faktabaserad styrning och det är ett av regionstyrelsens fokusområden som är utpekade i nämndplanen. Styrelsen har genomfört en revidering i slutet av 2024 av vilka indikatorer, strategiska aktiviteter och uppdrag som löpande ska rapporteras av regiondirektören för att styrelsen ska dels uppfylla uppsiktsplikten och roll som nämnd bättre. Den strategiska investeringsplaneringen är en viktig faktor som påverkar resultatet och styrelsen har givit uppdrag att se över investeringsprocessen för ökat långsiktighet

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Fullmäktigeuppdrag 2025 föreslogs för att minska gapet mellan resultat och budget.	2025
Valda fokusområden i nämndplaner syftar till att långsiktigt påverka produktiviteten och förbättra tillgängligheten.	2025

- Utveckla analyserna av genomförda åtgärder för ekonomi i balans.

Regionstyrelsen håller med revisorerna om att ha relevanta analyser och åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans är av största vikt.

En ekonomisk utmaning i budgetarbetet är att hantera nya behandlingsmetoder eller beslut om tilldelad nationell högspecialiserad vård. Man behöver också ta i beaktande att åren 2023 och 2024 varit extrema med skenande pensionskostnader på grund av den höga inflationen. Därtill har införande av ett nytt vårdinformationssystem påverkat vårdverksamhetens effekter av planerade åtgärder.

För att resurstilldelning ska kunna vara relevant och åtgärdsplaner kvalitetssäkrade är det nödvändigt med faktabaserade underlag, som tydligt speglar verksamhetens uppdrag och behov. För att Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter ska kunna möta vårdbehoven är det nödvändigt att ha kunskap om vårdbehovens omfattning,

tillgängliga resurser. De behöver också effektiva metoder och rutiner för att styra dessa kapaciteter och resurser så att de nyttjas på effektivast möjliga sätt med korta ledtider. För att stödja detta är Produktions och kapacitetsstyrningen (PKS) ett värdefullt och nödvändigt verktyg för hälso- och sjukvården.

Under 2024 har PKS teamets tjänster överförs från Hälso- och sjukvårdsnämnden till Regionstyrelsen. Motivet var att samla resurser och kompetens med controllers i ekonomistaben och få bättre förutsättningar för kompetensöverföring och mindre sårbarhet.

För att möjliggöra arbetet med PKS behövs kvalitetssäkrade utdata från personalsystem samtidigt som analysverktyg Power BI behöver utvecklas. För att tydligt kunna mäta effektivitet och produktivitet behöver rapportering och utdata av närvarotid struktureras för att vara användbart i styrning av verksamhet. Därtill kan PKS-arbetet utvecklas ytterligare av ett mer ändamålsenligt systemstöd. Analyser kan därmed bli faktabaserade och dessutom ett utmärkt underlag i budgetprocessen. Därmed kan budget som målstyrningsverktyg bygga på att ge rätt förutsättning till en verksamhet för det uppdrag som ska utföras. Om ansvarig chef ser att budget (budgetmålet) inte nås ska alltid ytterligare åtgärder vidtas.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Arbeta för att säkerställa korrekt HR-utdata, inklusive inrapportering av data i rätt struktur och informationsansvariga.	2025–2026
Utveckla analysarbetet.	2025–2026

- Utveckla uppföljningen av fullmäktiges verksamhetsmål.

Regionstyrelsen delar revisionens kritik att bedömningen av regionmålen kan presenteras på ett mer transparent sätt än det görs idag. I nuläget bygger bedömningarna på nämndernas delmål och indikatorer, men eftersom nämndernas bedömning av sina mål i så hög grad överensstämmer med bedömningen av indikatorerna så är förslaget att fortsättningsvis endast utgå från nämndernas indikatorer för att göra det tydligare. Vi kommer även se över hur vi presenterar det på ett tydligare sätt.

Regionstyrelsen ser att kvaliteten på nämndernas indikatorer generellt sätt har blivit bättre de senaste åren, men det finns flera undantag och i vissa avseenden har det försämrats. Det finns en checklista för framtagande av indikatorer på nämndnivå och planen är att se över den, levandegöra den och formalisera den.

Vi delar revisionens kritik att vi bör redovisa nämndernas resultat tydligare och ska se över hur vi kan göra det på ett enkelt men tydligt sätt

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Se över, levandegöra och formalisera stöd för framtagandet av indikatorer.	2025–2026
Se över kriterier för bedömning av regionmålen.	2025–2026

Utveckla redovisning av måluppfyllelse uppdelat på respektive nämnd	2026
---	------

- Utvärdera uppdraget att minska administrationen. Utvärderingen bör ge styrelsen kunskap om områden där styrelsen inför kommande uppdrag behöver förbättra beredningen, styrningen, stödet till verksamheterna eller uppföljningen.

Regionstyrelsen delar inte revisionsanmärkning till fullo. Varje nämnd har löpande rapporterat om utfallet och beskrivit risker. I uppsiktsmöten har bland annat hälso- och sjukvårdsnämnden påpekat att minskningen av administrativa roller inom vården får långsiktiga negativa effekter. Regionstyrelsen har redovisat motsvarande. Det är orealistiskt att försöka minska gapet mellan resultat och budget genom att ta bort administrativa roller och funktioner utan att det får negativ effekt, men åtgärderna anses nödvändiga.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Regelbunden uppföljning av konsekvenser vid regionstyrelsens uppsiktsmöten.	2025 - tills vidare